

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๕๕

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ มีนายอรุณ คงมั่น เป็นหัวหน้าพรรค พรรคทางเลือกที่สามจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ พรรคทางเลือกที่สามมีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรคแล้ว จำนวน ๕,๒๔๕ คน และได้จัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามจำนวน ๔ สาขา คือ สาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่ที่ตำบลแมคนาทัม อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร สาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บนถนนประตู่ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง สาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่ที่แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร และสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามทั้งสี่สาขา โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และประจำกรุงเทพมหานคร ได้รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔

มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสาม และผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงลายมือชื่อในรายงานการประชุมด้วยตนเองจริง ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนคร รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงในการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ว่าจากการสอบปากคำสมาชิกพรรคทางเลือกที่สาม จำนวน ๓ คน ให้ถ้อยคำว่ามีไม่มีการประชุมจัดตั้งหรือเลือกกรรมการสาขาพรรคแต่อย่างใด รายชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสมาชิกพรรคจริงโดยหัวหน้าพรรคได้เดินทางมาที่หมู่บ้าน เพื่อหาสมาชิกและจัดตั้งสาขาพรรคโดยการขอสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านของชาวบ้าน และให้ลงชื่อในแบบสมัครเป็นสมาชิก ส่วนประธานสาขาพรรคได้ให้ถ้อยคำว่ามีไม่มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่เมื่อตรวจสอบรายงานการประชุมที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งมาให้ปรากฏว่า วัน เวลา ในการประชุมไม่ตรงกัน

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนครได้ตรวจสอบความเหมาะสมของสถานที่ตั้งสาขาพรรคดังกล่าวแล้วเห็นว่า ไม่มีความเหมาะสม จึงเสนอความเห็นที่ไม่ควรให้การรับรองสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ พร้อมทั้งให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง

พรรคทางเลือกที่สามได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ว่า เนื่องจากประธานสาขาพรรคสับสน จึงตอบคำถามไม่ตรงประเด็น โดยมีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามตามวันเวลาและสถานที่ที่ระบุในรายงานการประชุมจริง แต่หลังจากการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค หัวหน้าพรรคทางเลือกที่สามได้เดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ที่ขอจัดตั้งสาขาพรรคและประชุมสมาชิกถึงเรื่องกิจกรรมทางการเมืองและสาธารณประโยชน์ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ให้ถ้อยคำจึงเข้าใจว่า การประชุมที่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งถาม คือการประชุมเรื่องกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าว มิได้สอบถามถึงการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

ต่อมาพรรคทางเลือกที่สามมีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายอรุณ คงมันลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ทำให้กรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สาม พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สาม พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๑ (๒) โดยให้นายวีระวัฒน์ สุขเกษ

รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรค ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายวิระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม รักษาการหัวหน้าพรรคได้มีหนังสือแจ้งต่อทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามได้ตรวจสอบกระบวนการการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่จังหวัดสกลนครแล้วพบว่า การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าวดำเนินการไม่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคหลายประการ จึงขอยกเลิกการจัดตั้งสาขา พรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ และต่อมาได้มีหนังสือยืนยันการขอยกเลิกการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ โดยชี้แจงว่าได้ทราบแล้วว่า กรณีนี้อาจเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม แต่เนื่องจากพรรคทางเลือกที่สามไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป และยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน พรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สาม ไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียน ประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องของ นายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคทางเลือกที่สาม เพื่อยืนยันคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ แต่ไปรษณีย์นำหนังสือแจ้งดังกล่าวคืนให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยแจ้งว่าผู้รับย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พรรค ทางเลือกที่สามยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศ ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนด พรรคทางเลือกที่สามไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่ประการใด

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณา วินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะตั้งยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคทางเลือกที่สามได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ที่บัญญัติให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาปรากฏว่า นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ พรรคทางเลือกที่สาม ไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบสี่สาขาภายในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ประกอบกับพรรคทางเลือกที่สามได้มีหนังสือยอมรับต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า การดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ไม่ถูกต้อง และทราบดีว่า กรณีดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม แต่เนื่องจากพรรคไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป จึงยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น

ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า พรรคทางเลือกที่สามไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะตั้งยุบพรรคทางเลือกที่สามได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ